

ליל שבת קודש פרשת בראשית ה'תשס"ד

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' רע"ח המדבר ממדת קנאה, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, כתיב (במדבר כ"ה) בקנאו את קנאתי, בחינת הצדיק שאינו מקנא שום צדיק אחר לא בעולם הזה ולא בעולם הבא אלא השם יתברך לבד, עד כאן דברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה עיקר עבודת האדם לעקור מעצמו את מדת הקנאה לגמרי, עד שלא יקנא בשום בריה שבעולם כלל, כי מה יש לו עם אחרים, הלא לכל אחד ואחד יש הנקודה שלו שאין שייך לאף בריה שבעולם כלל, ואפילו לקנאות בצדיקים אחרים בעולם הזה, או אפילו בעולם הבא, מה יש לקנאות, הלא כל אחד יש לו עולם בפני עצמו ועבודה בפני עצמו, ואין לו שייכות עם אחרים כלל, ובאמת עיקר מה שהורם את האדם ברוחניות ובגשמיות הוא רק מדת הקנאה, כי מסתכל על אחרים ומקנא בהם, ואוכל את עצמו ממש, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (שבת קנ"ב:) כל מי שיש בו קנאה עצמותיו מרקיבין, והפירוש, שעוד בחיים חיותו עצמותיו מרקיבין בתוכו, כי הקנאה אוכל אותו ממש וממרמר ימי חייו, וכל המחלקות שבעולם הכל מחמת קנאת איש מרעהו, שמקנא בו ומתיר לעצמו לשנוא אותו ואחר כך לרדוף אותו עד רציחה ממש רחמנא ליצילן, שזהו יסוד תיבת "שקר" ק' הוא אמצעית התיבה שמרמוז על ק'נאה, ומצד ימין יש ש' שמרמוז על שנאה, ומצד שמאל יש ר' שמרמוז על ר'דיפה ור'ציחה, כי זהו יסוד השקר, שמתחיל עם קנאה, שמקנא בההוא מחמת כבודו או עשרו וכו', ואחר כך מתיר לשנאותו עד שמתיר את דמו, ולכן צריכין לעבוד מאד לעקור את מדת הקנאה מקרבנו ואז יהיה חיים טובים ויקרב את הגאולה, וכמו שאומר רביז"ל (ספר המדות אות קנאה סי' א') כשיתבטל הקנאה, אזי יהיה קבוץ גלויות, כי רק על ידי שאדם מבטל את הקנאה שיש בלבו על חברו, יכול אחר כך להתוועד אתו ולדבר עמו יחד, ובדרך זה יצפו כולם להגאולה.

והנה רביז"ל מתבטא כאן "שאינו מקנא אלא אותו יתברך לבד", ומהו פירוש דבר זה? אבל זהו מדריגת הצדיקים הדביקים בו יתברך בדביקות אמיתית, שאין להם

שום שייכות עם שום בריה כלל, ולא איכפת להם משום בריה כלל, ולכן לא שייך אצלם לקנאות מי שהוא בעולם הזה או בעולם הבא, רק מקנא "אותו יתברך לבד", היינו יחודו ואחדותו יתברך, שהוא לבדו הוא, ואין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, וכך הוא רצון הצדיק, להכליל בו יתברך לגמרי, ויהיה גם הוא בבחינת לבד, וכמו שנאמר אצל יעקב אבינו (בראשית ל"ב) ויותר יעקב לבדו, ומובא שם במדרש (בראשית רבה פרשה ע"ז סי' א') זהו דכתיב (ישעיה ב') ונשגב הוי"ה לבדו וגו', עיין שם, כי הצדיקים משתוקקים תמיד להכליל בו יתברך לגמרי, ולכן זה אצלם בחינת קנאה, שכביכול מקנאים בו יתברך ורוצים להתדבק בו יתברך לגמרי, ולכן אשרי הזוכה לעקור מעצמו מדת הקנאה לגמרי, ולא יהיה לו שייכות עם שום בריה שבעולם כלל, רק כל תשוקתו ורצונו יהיה להכליל בו יתברך לגמרי, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה כתיב בפרשת השבוע את ענין קנאת הלבנה בהחמה, וכמו שכתוב (בראשית א') ויעש אלהים את שני המאורות הגדולים, את המאור הגדול וגו' ואת המאור הקטן, ואמרו חכמינו הקדושים (מובא שם בפירש"י) ששניהם היו שווים בגדולתם, אבל מחמת שקיטרגה הלבנה ואמרה אי אפשר לשני מלכים להשתמש בכתר אחד, אמר לה הקדוש ברוך הוא לכי מיעטי את עצמך, עיין שם, כי מיד שאחד מקנא בשני, הוא גורם ירידה ונפילה לעצמו, והרי כבר בהתחלת הבריאה, עוד לפני בריאת האדם היתה שורה מדת הקנאה, עד שהקנאה נשתלשלה אחר כך בקין והבל, והרג קין את אחיו מחמת קנאה, כי מדת הקנאה מכלה את הכל, וממדת הקנאה נגרם החושך שנתמעטה הלבנה ואין אור בלילה, ומשם נשתלשל כל ההסתרה הנמשכת מחלל הפנוי, ומשם הבחירה, כי כשיש אור, אזי רואים אלקותו יתברך בגלוי ואין בחירה כלל, אבל מקיטרוג הלבנה שגרם מיעוט האור, על ידי זה מתגבר החושך ויש כבר הבחירה, עד שזה גורם חטאי בני אדם, ולכן כשיבא משיח כתיב (ישעיה ל') והיה אור הלבנה כאור החמה וגו', כי אז יתגלה אורו יתברך לעין כל, ויתבטל הבחירה ויהיה תיקון העולם באמת.

וזהו מדריגת הצדיקים הגדולים שאין להם שום קנאה על שום בריה שבעולם כלל, ולכן אמרו חכמינו הקדושים (בבא בתרא ע"ה.) פני משה כפני חמה פני יהושע כפני לבנה, כי למשה רבינו לא היה שום קנאה כלל, אדרבה, כל ימיו הסתובב עם המחשבה, איך יכולים להכניס השגות אלקות בכל בר ישראל כמו שיש לו (כמובא בזהר), ולכן פני משה כפני חמה, שלא היה לה שום קנאה כלל, אבל פני יהושע כפני לבנה, כי מצינו בשעה שאלדד ומידד התנבאו במחנה, התקנא בהם יהושע ואמר,

(במדבר י"א) אדני משה כלאם, כי גם הוא טען שאי אפשר לשני מלכים להשתמש בכתר אחד, ואיך אפשר לאחרים להתנבאות לפני משה, אבל משה רבינו אמר לו, המקנא אתה לו, ומי יתן כל עם ה' נביאים וגו', כי אצל משה שהוא כפני חמה אין שייך קנאה כלל, והוא בבחינת **בקנאו את קנאתי**, שאינו מקנא שום בריה אלא אותו יתברך לבד.

וזהו מה שאמרו חכמינו הקדושים (שבת פ"ח:): הנעלבין ואינם עולבין, שומעים חרפתם ואינם משיבים וגו', עליהם הכתוב אומר (שופטים ה') ואוהביו כצאת השמש בגבורתו, ולכאורה למה הם נמשלים כשמש דייקא? אבל לפי הנ"ל מובן מאד, כי מי שאוחז במדריגה זו של נעלב ואינו עולב, שומע חרפתו ואינו משיב, סימן שהוא עקר מעצמו מדת הקנאה לגמרי, נמצא שהוא כבר במדריגת השמש שמאיר לכל ואין לה שום קנאה כלל שיש עוד מאור גדול שרוצה להאיר בעולם, כי רוצה לראות הטוב אצל כולם, והשם יתברך יזכינו לעקור מדת הקנאה מאתנו לגמרי, ונוכה להאיר אלקותו יתברך בכל העולם כולו, עדי נוכה לראות בהתגלות משיח צדקינו ובקיבוץ גליותינו במהרה בימינו אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת בראשית ה'תשס"ד

בשבת קודש בבוקר, בעת קידושא רבא, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל במעשה מבת מלך שנאברה מעשה א' דף ח' עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל ממשיך לספר, ביום האחרון היה הולך לשם וראה מעיין הולך והמראה אדום והריח של יין, ושאל את המשרת, הראית שזה מעיין וראוי שיהיה בו מים, והמראה אדמומית והריח של יין? והלך וטעם מהמעיין ונפל וישן מיד כמה שנים עד שבעים שנה, והיו הולכין חילות רבות עם השיך להם מה שנוסע אחריהם (שקורין "אובאזין"), והמשרת הטמין עצמו מחמת החילות, כי היין והשכרות יכול לגרום נפילה גדולה לאדם חס ושלום עד שישכח את כל האזהרות של משה רבינו (ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' כ"ו), וזה היה גם חטאו של אדם

הראשון, לפי המאן דאמר (בראשית רבה פרשה י"ט ס"ה ה') סחטה ענבים ונתנה לו, וכשאדם אוכד את מוחו ונופל לתוך שינה רחמנא ליצילן, אזי יכול לישון כל ימי חייו, ואף על פי שנראה שהוא ער, אבל באמת כל עבודתו הוא רק בבחינת שינה, ואין להקדוש ברוך הוא תענוג מעבודתו (ליקוטי מוהר"ן חלק א' ס"ה ס'), כי ימי שנותינו בהם שבעים שנה, ואם אין האדם עובד את השם יתברך עם מוחין של התעוררות, אזי כל ימיו עוברים כמו בשינה, והוא נדמה לאיש ישן ממש.

אחר כך הלכה מרכבה ועגלות צב ושם ישבה הבת מלך ועמדה שם אצלו, וירדה וישבה אצלו והכירה אותו, והיתה מנערת אותו מאד ולא ננער, כי לפעמים האדם נופל בשינה כל כך עמוקה עד שאפילו אם מנערים אותו אינו מתעורר, וזה מחמת ייאוש וחלישות הדעת, כי כמה אדם יכול לישון? בספרים מובא על פי הפסוק (איוב ג') ישנתי א"ז ינוח לי, שעיקר שינתו של אדם עד שמונה שעות, כי א"ז בנימטריא שמונה, אבל יותר מזה המטה כבר זורק את האדם, ואם כן למה אחד ממשך לישון עד אפילו כשמעוררין ומקיצין אותו אינו קם ויוצא מן המטה? אין זה אלא מחמת ייאוש ונפילת המוחין, שאינו מקווה לראות טוב בימי חייו, ולכן אינו רוצה לצאת מן המטה, אבל באמת הבת מלך שהיא הנשמה של אדם, מעורר ומקיץ אותו תמיד ומבקש שיקום ויקיץ משינתו העמוקה.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שאנשי שלומינו רגילין לומר בשם הרה"ק ר' אברהם ב"ר נחמן ז"ל, שסגולה בדוקה ומנוסה לקום מוקדם בבוקר, הוא ללכת לישון מוקדם, כי כמה כבר יכולים לישון? אם הולכים לישון מוקדם, בעל כרחו קמים מוקדם, כי המטה יזרוק אותו לחוץ, ורואים שהבעל דבר חכם גדול, ובא אל האדם במרמה שיכובו הזמן שלו כלילה בכל מיני שטויות, וילביש את זה במצוות שיש לו דבר חשוב לדבר עם חבירו וכו', וכזה הוא פורש רשת לרגלו שלא יכול לקום בבוקר לפני זמן קריאת שמע ותפילה, ויפסיד תפילה בצבור ועניית ברכו ואמן יהא שמיה רבה וקריאת התורה וכו', כי הוא חכם גדול בדברים אלו, ויודע היטיב איך להתלבש במצוות ולהטעות את הבריות, ו"החפץ חיים" ז"ל פעם שאל, למה שלמה המלך קורא את היצר הרע מלך זקן "וכסיל" בספר קהלת, הלא היצר הרע ערום מאד, ויש לו כל מיני חכמות וערמומיות להטעות את האדם, ואם כן למה מכנין אותו בשם "כסיל"? אבל אמר בטוב טעם ודעת, שהרי אנחנו רואים שכל אומן נקרא על שם הדבר שהוא עושה, סנדלר נקרא על שם שעושה סנדלים, ונגר נקרא על שם שעושה נגרות, נמצא שגם היצר הרע נקרא "כסיל" על שם שעושה בן אדם ל"כסיל" ופתי גדול, כי מטעה אותו בכל מיני שטויות, ולבסוף עושה אותו כסיל,

ולכן אשרי אדם שאינו מניח את עצמו להטעות ממנו, רק מתגבר בחכמה דקדושה ומתעורר מאד מן השינה לעבוד את השם יתברך באמת.

והתחילה לקבל עליו, אשר כמה וכמה יגיעות וטרחות גדולות מאד שהיו לו זה כמה וכמה שנים כדי להוציא אותי, ובשביל אותו היום שהיה יכול להוציאני ואבדו, והיתה בוכה מאד על זה, כי יש רחמנות גדול עליו ועלי, שכל כך זמן שאני כאן, ואיני יכול לצאת, כי השכינה הקדושה מצטערת מאד על כל נשמה מישראל המתרחקת ממנה, ויש לה צער גדול מאד מכל הטרחות והיגיעות שיש לאדם למצוא אותה, ואחר כך בשביל תאוה קטן יכול לאבד ולהפסיד את הכל (עי' ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ק"ח), והיא מוכחת האדם על זה, ומפרשת לפניו שיחיתה וצערה, שיבקש תחבולות לתקן כל הפגמים (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' רנ"ט), והיא כוללת עצמה עמו, וכמו שאמרה "כי יש רחמנות גדול עליך ועלי", כי כך צריך להיות דרך המוכיח, בשעה שמעורר ומוכיח את אחרים, שיכלול עצמו עמהם, וכמו שאומר רביז"ל (ספר המדות אות תשובה סי' ע') כשאתה מוכיח אותם שלא תקנו חטאת נעורים, תכלול את עצמך עמהם, ועל ידי זה יקבלו ממך.

אחר כך לקחה פאמישיילע (מטפחת) מעל ראשה וכתבה עליו ברמעות שלה והניחה אצלו ועמדה וישבה במרכבתה, ונסעה משם, כי יש דברי תורה וספרים קדושים שנכתבים על ידי דמעות דייקא, כי בשעה שמחדשים חידושי תורה, נעשים נהרות ומעיינות, ואז באים גם הקליפות והסטרא אחרא לשתות מהם חם ושלו, אבל כשבוכין מקודם, אזי משם שותין כל הקליפות והסטרא אחרא די סיפוקם, ואחר כך כשמחדשים חידושי תורה לא ישתו זרים מהם, שזהו ענין תלמוד בבלי, שעליו נאמר (תהלים קל"ז) על נהרות בכל שם ישבנו גם בכינו וגו', בכינו דייקא, כי צריך לבכות מקודם, ועל שם זה נקרא הגמרא מסכת, בחינת (תהלים ק"ב) ושיקווי בבכי מסכתי (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' רס"ב), וזאת ראינו, שבכל מקום שהלכו נשמות ישראל בגולה, דייקא משם יצאו חיבורים גדולים וספרים קדושים שנתן לנשמות ישראל תקומה בכל משך גלותם, כמו כל הש"ס שנתחברה בכבל דייקא, וגם כאן כתבה הבת מלך עם הדמעות שלה דברי נחמה להשני למלך, שעל ידי דיבוריה יהיה לו קיום בגלותו, והשם יתברך יזכינו להתעורר משינתנו העמוקה, ולחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך, עדי נזכה לראות בגאולתן של ישראל במהרה בימינו אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת בראשית ה'תשס"ד

בסעודה שלישית, סעודת רעווא דרעוויין, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' י"ב המדבר מתמימות ומהרחקה מחכמות, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, (מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על נקודה אחת שבתורה זו של רביז"ל), על ידי שאדם הולך אחר חכמתו יכול ליפול בטעותים גדולים ומכשולות גדולות, כי עיקר היהדות הוא רק תמימות ופשיטות, ולראות אם הקדוש ברוך הוא נמצא שם יעשה אותה, ואם לא לא, עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה זה קיבלנו מרביז"ל, שעיקר העבודה הוא רק תמימות ופשיטות גמור בלי חכמות כלל, ורביז"ל היה תמיד משבח את פשוטי העם שיכולים לקחת סידור גדול עם תחינות ולומר בה הרבה (ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ק"ד), כי זה מה שיותר חשוב אצל הקדוש ברוך הוא, ורביז"ל אומר כאן, שהעיקר "לראות שבכל דבר יהיה שם הקדוש ברוך הוא", ומהו פירוש דבר זה? כי מי אוהז במדריגה זה לראות את הקדוש ברוך הוא, ולדעת שהוא יתברך נמצא שם? אבל בזוהר הקדוש איתא (תיקוני זוהר כ"א:) קודשא בריך הוא ואורייתא חד הוא, שהקדוש ברוך הוא אחד עם התורה, נמצא שצריך אדם לראות אם התורה הקדושה נמצאת שם בדבר שהוא רוצה לעשות, היינו אם הגון מה שהוא עושה לפי דברי השולחן ערוך, כי עיקר היהדות מסתובב סביב השולחן ערוך, והשולחן ערוך נתקבלה בכל ישראל לפסק הלכה, וכמו שהבטיח המגיד מן השמים אל הבית יוסף ז"ל, שיזכה לחבר חיבור שיתקבל בכל תפוצות ישראל, ושעיקר ההוראה יהיה ממנה, ורביז"ל הזהיר אותנו מאד שאסור לנטות מסעיף קטן שבשולחן ערוך, ואמר (שיחות הר"ן סי' כ"ט) שכל בר ישראל מוכרח ללמוד שולחן ערוך בכל יום חוק ולא יעבור, כי זהו עיקר היהדות, וזהו עיקר התמימות, כשרואה שכל דבר שעושה יהיה בנוי ומיוסד על פי השולחן ערוך, ומיד שאדם מתחיל לנטות מדברי השולחן ערוך, צריכין לבדוק אם לא נזרקה בו מינות חס ושלום, כי זהו עיקר היהדות, וכל ספרי השאלות ותשובות שנתחברו במשך הדורות, כולם נושאים ונותנים בהלכה לפי דברי השולחן ערוך, אלו מורים להתיר ואלו מורים לאסור, אבל הכל בנוי ומיוסד על פי השולחן ערוך, ולכן עיקר היהדות תלוי בזה, וזה נקרא תמימות באמת, לזרוק חכמתו לגמרי ולהתנהג כפי מה שכתוב בשולחן ערוך.

וכן בעבודת התפילה צריכין תמימות גדול בלי שום חכמות, ולהרבות בתפילה ובהתבודדות, ולדבר אל הקדוש ברוך כמו נער קטן המדבר אל אביו ומבקש כל מה שצריך, ועיקר הצלחת האדם תלוי בזה, היינו לסלק חכמתו לגמרי ולדבר אליו יתברך בתמימות ובפשיטות גדול, וכל מה שמרבה בזה הרי נעשה יותר דבוק אל הקדוש ברוך הוא, עד שזוכה להרגיש איך שהקדוש ברוך הוא באמת נמצא אתו בכל מקום, והוא חי חיים טובים באמת, ולכן אשרי הזוכה לסלק חכמתו ודעתו לגמרי, ועוסק בתורה בתמימות ובפשיטות גדול, היינו שמדקדק לקיים את כל דברי השולחן ערוך בתמימות ובפשיטות גדול, ואינו נוטה מסעיף קטן כלל, וכן מרבה להתפלל ולדבר אליו יתברך בתמימות ובפשיטות גדול, כי אז יזכה לראות עולמו בחייו, ויחיה חיים טובים ונעימים, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש ג"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה כתיב בפרשת השבוע (בראשית ב') **על כן יעזב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו והיו לבשר אחד**, ויש לומר שמרומז בפסוק זו דברי רביז"ל הנ"ל, כי הנה ידוע על פי כתבי האריז"ל שהמוחין נקראים אבא ואימא, כי יש חמש פרצופין, כתר, אבא ואימא, זעיר אנפין ונוקביה, כתר הוא הפרצוף והספירה ראשונה שכלול גם כן משני בחינות, עתיק ואריך, ואחר כך יש אבא ואמא שהם כנגד ספירת חכמה ובינה, שהם המוחין, ואחר כך השש ספירות מחסד עד יסוד שהם זעיר אנפין, והמלכות שהיא בת זוגו, נוקביה דזעיר אנפין, והנה רביז"ל מגלה לנו כאן, שהעיקר לעזוב ולהשליך כל החכמות וההשכלות בשעה שרוצה לעסוק בעבודת השם, ולהכניס עצמו בתוך אמונה פשוטה, שהוא המלכות, ועל ידי זה באים אל הדביקות הכי גדול, וזהו, **על כן יעזב איש את אביו ואת אמו**, היינו שיעזוב וישליך את כל החכמות וההשכלות שהם המוחין הנקראים אבא ואימא, ודבק באשתו, היינו בהמלכות, נוקביה דזעיר אנפין, שהוא האמונה הקדושה, שעיקרה עם תמימות, וכמו שאמר רביז"ל (שיחות הר"ן סי' ל"ג) שהעיקר אצלי הוא אמונה, ועיקר האמונה כמו שהנשים וההמון עם מאמינים בתמימות ופשיטות גדול, עיין שם, וזהו והיו לבשר אחד, שיזכה להיחוד והדביקות הכי גדול, כי דייקא על ידי אמונה בתמימות גדול, זוכים אל הדביקות באמת, והשם יתברך יזכינו להגיע אל מדת התמימות באמת, עדי נזכה לחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך, ולהכלל בו יתברך לגמרי, מעתה ועד עולם אמן ואמן.

